

NOVO IZDAJO

»Balade o trobenti in oblaku« z dodatnimi neobjavljenimi zapisi so predstavili 9. maja v Tolminu

Pisatelj Ciril Kosmač še kar vsakomur pripoveduje

ŠPELA MRAK

Zivljenjska pot Cirila Kosmača se je zaključila že pred več kot štiridesetimi leti, z aktivnim pisanjem pa je prenehal še leta poprej. Pa vendar se zdi, da še vedno plodno pošilja svoja nova dela med bralce. Usoda je poskrbela, da je letošnjega 28. januarja, prav na obletnico Kosmačeve smrti, založba *Beletrina* naznanila izid podaljšane, spremenjene nove *Balade o trobenti in oblaku*. Eno najobsežnejših del tolminskega pisca, ki ga uvrščamo v obdobje socialnega realizma, je v zadnjih petih letih že druga nova izdaja doslej neznanega dela pisatelja. Leta 2020 je prav tako v založbi *Beletrina* izšlo obsežno delo *Lovim pomladni veter*, ki združuje prej knjižno še neizdane novele, knjiga je požela veliko zanimanja, bila kmalu razprodana in ponatisnjena.

Nova izdaja celovite *Balade o trobenti in oblaku* je bila na Primorskem prvič predstavljena v Tolminu 9. maja letos, na dan, ko smo obeležili 80. obletnico zmage nad nacifašizmom in konec druge svetovne vojne. Zdi se, da praznovanje s to knjigo, nazadnje ponatisnjeno leta 1978, ne

Kulturni program na začetku pohoda po Kosmačevi učni poti. (foto Špela Mrak)

bi moglo biti bolj slovesno, saj je bilo na predstavitvi v tolminski Knjižnici Cirila Kosmača prisotnih poleg množice Tolmincev in ljubiteljev Kosmačeve besede tudi veliko Kosmačevih sorodnikov, med njimi njegova hči Nanča Kosmač Kogej, ki je z dovoljenjem za objavo uredniku Andražu Gombaču omogočila tako raziskovanje kot poglobljanje v tekste, ki so sedaj na voljo širši javnosti.

In od kod dodatni, neobjavljeni zapisi, ki obsegajo več kot 7400 besed oziroma 14 odstotkov romana? Urednik Andraž Gombač je primerjal roman, ki ga je v letih 1956/57 po de-

lih objavljala revija *Naša sodobnost* in knjižni natis iz leta 1964, za katerega je pisatelj roman okrajšal, najverjetneje v prid izpostavitvi junaške zgodbe starega Temnikarja. Vsekakor deluje sedaj celovita zgodba kot povezana besedna umetnina, s katero je domača književnost iz socialnega realizma zaplula v moderne tokove.

Na tretjo majsko soboto se je niz dogodkov ob predstavitvi knjige nadaljeval tudi s tradicionalnim, že 23. pohodom po *Kosmačevi učni poti*, ki se začne sredi vasi Dolenja Trebuša, pohodniki jo od tod mahnejo čez hrib do Kosmačeve domačije v Bukovici

in nato po dolini Idrijce do Mosta na Soči ter še dalje ob smaragdni Soči do Tolmina, kjer se pohod zaključi pred Knjižnico Cirila Kosmača.

Čez 200 ljubiteljev književnosti, narave in rekreacije je na letošnjem pohodu uživalo v kopici raznolikih kulturnih postankov na skoraj 18 km dolgi poti. Vse skozi ob poti pa domačini, različna društva in skupnosti ponujajo kulinarčna okrepčila in opozarjajo na zanimive kulturne in naravne spomenike. Za poseben kulturni utrip poskrbijo tudi mladi, saj intenzivno sodelujejo učenci OŠ Most na Soči, ki je glavni skrbnik kulturne poti, ter učenci Glasbene šole Tolmin in dijaki Gimnazije Tolmin.

Sklenemo lahko, da je književnost enega vidnejših slovenskih piscev minulega stoletja še vedno živa in brana. Kako ne bi bila, saj so Kosmačeva razmišljana vedno znova aktualna in univerzalna za vsak čas in vsakogar: »Zlata mi res ni mar! A sreče? ... Hm, kaj pa je pravzaprav sreča? ... To so svetli, dragoceni, a redki trenutki, ki jih življenje kakor bisere niza na sivo nit naše vsakdanjosti. Dragoceni so zato, ker so redki, in svetli so zato, ker jih nenehno preganja neminljiva senca minljivosti ...«